

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábolos petti sorozat 5 kr.
Nagyobb terjedelmű a 1883-iki
Hirdetési alku szerinti a leg-
először 1883. évi 4. §-ban foglaltak
fel. Bélyegdíj minden kiadás be-
tárárt 30 kr.
Nyitási- és bezárási díj köz-
lemény minden petti sorozat 20 kr.
Hirdetéseket felvételre a kiadó-
hivatalban, KUTASI I. Könyv-
nyomdájában, valamint ZICHNER-
MAN H. Könyv. Irodájában is.
Név nélkül vagy bérmentlenül
beküldött kéziratok nem vétel-
nek figyelembe.
Kéziratok vissza nem
adotnak.

Utolsó árkelet	
pérez	árú
119. —	119.25
100.50	101. —
98.25	98.75
—	—
100.20	101. —
100.10	100.35
94. —	94.25
101.50	102. —
101.50	102. —
99.50	100. —
—	—
94. —	95. —
93.50	94.50
93.50	94. —
—	—
90.50	91. —
—	—
—	—
108.25	108.75
92.50	93.25
—	—
94. —	94.50
—	—
103.50	104. —
96.75	97.25
—	—
174. —	175. —
38.50	39.50
19. —	20. —
34. —	34.50
—	—
5.63	5.65
5.62	5.64
9.47	9.49
9.47	9.49
—	—
58.35	58.45
—	—
58.40	58.55
98. —	98.25
—	—
47.10	47.20
47.10	47.20
47.10	47.20
119.20	119.35

melyek által a
között szépség,
A híres Pom-
ban volt, mely
korig megtar-
— Papírok,
birtokába jut-
ix-nek, ki eset-
án, sikerült a
hae egy felül-
lt. küteg, vör-
sabbán eltávo-
bizonyítvány
ki által meg-
padour pasta
baszoló név
ak meg nem
atása soha el
nagy másnak
ye ni.
egyedüli
közöltetnek.

Rövidített árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre 10 ft.—kr.
Fél évre 5 —
Negyed évre 2 — 50

Egyes szám 5 kr.
A lap szellemi részét illető min-
den közlemény főpíacz. Vecsey
ház földszint, a szerkesztőségbe
bérmentve küldendők.

Előfizetési helyben:
TELEGDI K. LAJOS és ifj.
CSÁTHY KÁROLY könyv-
kereskedésében és a kiadóhiva-
latban KUTASI IMRE könyv-
tárolóban a postahivatalok
nyomdájában a postahivatalok
utján.

A kivándorlás.

Agrár viszonyait el nem tűntetők, tömegesen, itt munkakört nem találók csoportosan, elzülött életük egyenként keresik az Oceanon túl az új világot.

Osztály és felekezeti harezok foglalják el parlamentünket és erre a tünetre ha figyelnek is az intéző körök, nem ott keresik a bajt, a hol valóban van.

En nemcsak a körülményekben, de az egyéneken is találók hibát, továbbá a munka iránt való előítélet zsarnoki uralmában.

Vannak bizonyos munkák, melyek nem hogy nemeseiténnek, de megbélyegeznek.

Hanem kezdjük elülről. Azok kik földmívelési álmokkal mennek ki az új világba, azt találják, hogy ott is csak régi világ van; kétszer annyi verejték, ernyedtelenebb szorgalom, szívósabb kitartás kell mint idehaza.

Ha nagy uraink, illetve nagy birtokosaink apró bérleteket csinálnának, ha a korona közalapítványok ugyanezt követnék — jövedelmezőbb lenne a földbirtok és a kivándorlónak buzgalma itt hálásabb talajra találna.

Nincsen Magyarországon kis község, melyben a papok, jegyző, tanítók kompetenciái, a földmíveléshez lelkesen fogó bér-
lőnek szép kenyérgesetet ne adnának. Csak hogy a földbirtokos és a földeket conventióban birt osztályok félnek a bérletektől azért, mert a magyar ember lehet jó földmívelő, de nincsen meg benne az ugy nevezett földmívelői lelkesedés, mely nem egyedül a hasznát nézi, de egy csinos darab földön dícsőséget keres. A földmívelőnek a mívelésére bizott földet olyannak kell nézni, mint az írónak vagy művésznak a papíros, melyen magát halhatatlanná akarja tenni.

A kis bérlet, kizsákmányolja a földet, nem épít, hanem ront, ezért nincsen kifejlődve nálunk a bérleti rendszer. Egyes nagy bérlet kivesszik tömegben a földet olesón és lehető drágán adják ki darabonként. A földmívelést a bérlet üzletnek tekintik és nem hivatásnak. Ennek az érzésnek a hiányát Amerikában érezi meg a kivándorló magyar, hol még soha nem művelt földeket küzdömet és csakhamar eleséggé, igénybe veszi valamely jótékony egyesület segélyét és igyekszik haza jönni üres koldus tarisznyával.
Mindenütt dolgozni kell — és a nap

minden óráján. A magyar ember csaknem elheveri egész telét, nem keres ha van, vendégeskedik, ha nincs, sopánkodik sorsai miatt. . . . A koldus pazarol és a mi munkát maga elvégezhet, azt mással végezheti.

Nagyobb birtokosaink magasra törő nagyszabású eszméket hirdetnek pro domo — de látszólag a közügyért. Erre kellene kiterjedni figyelmüknek. A vidéki gazdasági körök legyenek demokratikus intézmények — szoktassák a hivatáshoz való lelkesüléshez a földnépet, a nagybirtokosok pedig a kivándorlókat fogják el, telepítsék le saját birtokaikon és adjanak apáról fiúra szálló kis bérleteket. . . . A főpapságnak szép alkalmat nyílnék itt a hazafiságra és e mellett a maguk érdekét is előmozdítani, mert valóban botrány, hogy némely papi vagyon valami pazarló rokonnak 50 krajczárjával van holdankint kiadva és a rokonnak rendesen csőd alá, a papi vagyon sequestrum alá kerül.

Még van idő, ha Magyarország minden nagy birtokosa a bérleti rendszer (farmer systime) meghonosítására vagyona tizedrészét szenteli csak a mellett, hogy a kivándorlásnak eleje vétetnék, a magyarosodás ügye is nyerne, a földmívelés és a kis ipar emelkednék, nekik pedig jó jövedelmük lenne több.

Megyéinként az alispán utján köröztetni kellene a felhívásokat, birtokrészlet nagyságát s feltételeket.

En meg vagyok győződve, hogy az uralkodóház lenne az első a rendszernek meghonosításánál.

Egy pár év és hány olyan telepítvény lenne, mint Hertelendyfalva, Nagy-Györgyfalva, Rákóczyfalva stb.

A munka iránt való előítélet is sok proletárt visz Amerikába. Ezeket is itthon kell tartani, ha lehet. . . Van módja ennek is.

Természetesen a nevelés a főbűn, mely a munka iránt előítéleteket teremt és táplálja a nagyravágyást, minden kis iparos gyermeke fölspán akar lenni, ritkán veszi át a fiu apja üzletét, a mi Németországban minden lépten-nyomon előfordul, hogy egy üzlet legalább 100 éves, az nálunk nemcsak fehér holló, de a szó szoros értelmében abszurdum.

A nagyobb városokban munkaházakat kell felállítani, a hol a nélkül, hogy valaki bélyegezve lenne, munkát kapna, ha nem ért ahhoz az iparos nemekhez a belépni

szándékozó, a melyek itt üzetnek, megtanítják rá és költségeit később apródonként levonják.

Egy vagyonát elköltött ur nem lehet nálunk hordár, nem azért, mert nem akar az lenni, de szedélmései közben is szívesebben társalognak vele, mintha dolgozik.

Ezt a gondolkodást kell a sajtónak és társadalomnak megtörni és igyekezni azon, hogy a munka iránt, legyen az bármilyen munka szünjék meg minden előítélet! Miért ne lehetne itt is fát vágni, ki Amerikában favágást folytat?

Tüntessük ki a munkálkodókat és a phyloxera természetű pankrotizozott henyé nagy urakat! itéljük el.

Beszéljünk azzal tüntetőleg, a ki dolgozik, tartzuk semminek a másokon élősködő herét.

Egyetértés, kitartás, küzdelem s az új világot nem az Oceanon túl fogják keresni.

Debreczen, febr. 17.

— A vármegyék háztartásáról szóló törvényjavaslatot tárgyal most a képviselőház Tisza Kálmán újabb csapást mér ezzel a törvényjavaslatl a vármegyék ősi intézményére, melynek már se keze, se lába, s mely mint előhalott várja a kegyelemzőfést, a mit Tisza Kálmán „vérző szívvel” meg fog neki adni. A központosított állami hatalom intézményének előkészítéséhez újra egy lépést tesz a parlament ezzel a javaslattal, mely nem egyéb, mint a taktikának paragrafusokba való szedése. Aból áll, hogy a kormány megunt a vármegyét, költségvetésének megállapításánál azokat az apróbb csepepéseket, mely közte és vármegyék között neha-neha kitör. Most a javaslat értelmében a parlament megszavaz egy állandó költségvetést, a mi aztán, ha nem lesz elégséges, a vármegye házába a dót vehet ki egyes polgáira. Ugy gondolkozott Tisza Kálmán, hogy az a d o t m e l e s gyűlöletet reá hárítva a vármegyékre, hadd unjon bele abba a közönség, melynek ugy, a mint azok ma szervezve vannak, ugy sem sok gyönyörűsége telik bennük. Az így megutáltatott, népszerűtlenné tett intézményt aztán könnyebb leskipusztítani az árnyékvilágból. Tisza Kálmán pilátusi karakterét tükrözi vissza ez az egész eljárás.

— A szegedi királyi biztosság részéről közelebb részletes tervezet nyújtott be a kormányhoz, Szeged szabad királyi városnak megyei székhelyül leendő kijelölése érdekében. — A tervezet átalakulás a szomszédos Csongrád- és Csanádmegyék területeinek kikerítése és új beosztása mellett aként oldatnak meg, hogy az említett megyék mindkettője külön törvényhatóságként továbbra is fentartatván, Csongrádmegye székhelyét Szentes

rendezett tanácsú város, Csanádmegyét pedig Szeged képezne.

— Kimutatása azon összegeknek, melyek a megyék háztartásáról szóló törvényjavaslat alapján a megyék részére központosított, árva- és gyámhatósági kiadásokra az állampénztárból évenként kizsollgáltatandók Abauj-Torna 71,900 f. rnt, Aló-Fehér 58,800 f. rnt, Arad 92,000 Árva 45,700 f. rnt, Bács-Bodrog 164,600, Baranya 81,500 f. rnt, Bars 62,300 f. rnt, Békés 69,200 f. rnt, Bereg 88,000 f. rnt, Beszterce-Naszód 45,000 f. rnt, Bihár 135,900 f. rnt, Borsod 72,400 f. rnt, Brassó 41,300 f. rnt, Csabád 52,400 f. rnt, Csik 46,800 f. rnt, Csongrád 48,700 f. rnt, Esztergom 41,100 f. rnt, Fejér 70,000 f. rnt, Fogaras 39,800 f. rnt, Gömör és Kis-Hont 68,800 f. rnt, Győr 45,900 f. rnt, Hajdu 46,300 f. rnt, Hármaszék 48,500 f. rnt, Heves 77,200 f. rnt, Hont 58,800 f. rnt, Hunyad 79,000 f. rnt, Jász-Nagy-Kun-Szolnok 77,800 f. rnt, Kis-Küküllő 39,900 f. rnt, Kolozs 62,100 f. rnt, Komárom 61,700 f. rnt, Kraszó-Szörény 127,000 f. rnt, Liptó 47,900 f. rnt, Máramaros 78,400 f. rnt, Maros-Torda 54,600 f. rnt, Moson 49,600 f. rnt, Nagy-Küküllő 51,600 f. rnt, Nógrád 70,800 f. rnt, Nyitra 116,000 f. rnt, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun 170,000 f. rnt, Pozsony 95,400 f. rnt, Sáros 65,900 f. rnt, Somogy 89,500 f. rnt, Sopron 80,200 f. rnt Szabolcs 69,400 f. rnt, Szatmár 89,000 f. rnt, Széchenyi 55,500 f. rnt, Szepes 62,100 f. rnt, Szilág 68,500 f. rnt, Szolnok-Doboka 68,400 f. rnt, Temes 116,300 f. rnt, Tolna, 67,200 f. rnt, Torda-Aranyos 51,900 f. rnt, Törontál 160,000 f. rnt, Trencsén 80,200 f. rnt, Turóc 34,200 f. rnt, Udvarhely 40,300 f. rnt, Ugocsa 38,300 f. rnt, Ung 66,700 f. rnt, Vas 108,700 f. rnt, Veszprém 71,600 f. rnt, Zala 106,100 f. rnt, Zemplén 98,300 f. rnt, Zólyom 48,300 f. rnt. Összesen 4,518,000 f. rnt.

Polgári és iparos kör.

Debreczen, febr. 17.

(Szi.) Vannak társadalmunk olyan érdekei, melyeknek érvényesülését, egyes ember, bármily nagy tehetségu és buzgalmu legyen is, hasztalan kísérl meg. Ma már az erök egyesítése szükséges mélyebbre kiható tervek megvalósítására, s napjainkban a társadalom minden osztályának megvannak a maga igazolt és méltán valóslást igénylő érdekei. És hogy ebben az irányban határozott működés fejtek ki, azt igazolják a mindennapi események.

Ime városunkban legújában az iparosok kívánnak egyesülni által, érvényt szerezni óhajtaiknak. Kört szándékoznak alapítani, melynek czélja művelődés, haladás a korszellemnek igényehez képest.

Ez eszmét ma udonságnak nem mondhatjuk. Régóta van ez felszelen, de a megvalósulást, mindég akadályozták némely gátló körülmények. Ugy látszik azonban, hogy iparcsaink most már nagyon érzik e kör szükségességét, s bizonyára a holnap megtartandó értekezlet, kifogja mondani, hogy az alakuláshoz kívántató intézkedések mielőbb tételessenek meg.

Óhajandó, hogy zátonyra ne kerüljön az eszme e huza-vonás által. Példa van erre elég. Ott van a muzeum-egyesület, az irói és művészeti kör példájai stb.

Kapcsolatban kell megemlékeznünk a „Polgári kör”-ről, melynek életéről (vagy haláláról) kel holnap határozni.

E kört a hatvanas évek elején a polgári

czolt, s kik őt, mint fekélyest, mint belpoklost kidobták magok közül.

Lássuk már most, hogy miket irt a nagy T. még akkor, midőn függetlenségi párti volt. Hogy ily eredetileg nem ily csendes véralkuta a frater, aminőnek magát most teteti, az mindjárt kitűnik.

A napokban kezembe került ama bizonyos munkája:

A magyar ellenzék véres küzdelme 1872-ben,

vagyis:
Gyásznapok a magyar nemzet életéből.
Irt a: **Tövölgyi Titusz.**

Pest. Kiadja Heckenast Gusztáv 1872.
— Nézzük Tövölgyi urnak először is akkori elveit. Az 18 kötetben a 18-ik lapon a többek között ezeket mondja:

„A mely nemzet függetlensége és alkotmányát kenyeréről is képes lemondani, ez a nemzet megérdemli, hogy szabad legyen. Nagy és dicső érány meghalni, de még nagyobb, és még dicsőbb érány éhezni a hazáért.

Tövölgyi ugy egyik érányt sem alkalmazta magára. Sem meg nem halt a haza függetlenségeért, sem éhezni nem akart. Sokkal jobbnak tartotta — a köpenyfordítást.

A 20-ik lapon azokról szólva, kik kislekűségéből a kiegyezést megkötötték, így folytatja:

Nem bírták felfogni szenvedésük nagyságát, hanem a következő kérdésre foglalya kicinyíték azt le: Es miért épen a hazafiaknak kell nélkülözniük? Holott épen azon nélkülözés által érdemelték ki a hazafiságnak mindenkor kemény küzdelmekkel járó címét. Kitartása akkor érdemelték a hazafiságot, ha az mindig részeseülve az arányos és méltó jutalomba? Hiszen akkor nem hazafiság lenne, hanem: *Geuchfü!*”

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Jobb volna már . . .

*Jobb volna már pihenni lenni,
S álmodni mély, nagy álmokat.
Pihenni lenni, nyugodni lenni
Bólingató hús fák alatt,
És végtelen álm között
Mindent — mindent felejteni,
Mint mosolyogva élni és
Titkon könyöki etjéni.*

Sipos Soma.

Tógyi Tityi Tátyi,

vagy

Miként lesz a forradalmárból feladó?

avagy

Az a bizonyos anonymus betű.

Rége volt már az, hogy a jelenleg Debreczenben lebzselő eleven: Nép szava isten szavával első ízben találkoztam. Akkor még kemény, mokra kuruczoknak tartották, bár vastag nyaka vékonyabb volt vagy másfél centiméterrel.

Budapesten a Beleznyakertben a közjogi ellenzék nagy gyűlést tartott. Ott voltak az országos pártok küldöttei. A tágas kert egészen megtelt. A bejáratfól jobbra egy szinpad volt felállítva, ezen helyezkedtek el a kopriheusok A középen, elnök, jegyzők, vezér-
szónokok. Az asztaltól jobbra egy szék állott, ezen egy meglehetősen turcsa emberi figura ált.

Testvérek között is nyomott már akkor százhatvan fentot Ruhája sárga nanking nadrág, kabát és mellény; vörös nyakkendő, pörge fekete kalap, — árva-lány vagy darutollal, — már erre bizonyosan nem emlékezem. Térdait a colossus egymásra tette, s két markával egy husz fontos fűtykőre támaszkodott.

A legradikálisabb szónokok beszédét ily módon hallgatta.

— Nem ér már itt a beszéd semmit, — mondogatta időnként foga között: nem segit már itt, csak a véres vas.

— Már akkortájt szerettem olvasgatni a nagy francia forradalom történetét. Lehet, hogy ez a boldog arc, melyről csak várta az ember, mikor csepeg a vér; azok az értelmis szavak, hogy „V é r e s v a s” hitettek el velem, hogy ez, ha Robespierrenek nem is, legalább Dantonnak epigonja.

Egész ártatlan pironkodással szólítottam meg egy mellettem álló polgártársat:

— Ugyan kérem bácsi, nem tudná nekem megmondani, ki az a tekintélyes kinézésű, az ott a széken?

— Az kis fiacskám az arany száju Szent János, az új Mózes, kit a magyarok istene küldött, hogy az osztrák járomtól segítse megszabadítani ezt a szegény, nyomorgó népet.

Ez édes fiacskám, emeld meg kalapodat: Nagy hazánkba Tövölgyi Titusz, ki csak nemrégiben irta meg híres művét! A magyar ellenzék véres küzdelme, vagyis gyásznapok a magyar nemzet életéből.

Megtettem a pátri kívánságát, s megemeltém kalapomat, mikor a nagy hazafi nevet kimondta.

Ez volt hát az új messiás

Aztán gyakrabban láttam színéről színre. Érintkeztem vele s igazat adtam annak a példabeszédnek, hogy a házastársak csak negligeen ismerik meg egymást.

Minél gyakrabban érintkeztem ő kelmével, annál inkább láttam, hogy mindennapi, elvtelen ember, — ki a kenyéért mindenre képes.

Szidta pártjának minden egyes tagját, szidta Kossuth Lajost magát, csak azért, mert megbukott, mint képviselőjelölt.

Nem volt szent előtte semmi és senki, s csakis az ő becses személye forgott mindig kérdésben. Ő a világ központja!

Pedig hát nem volt egyéb, mint hiúsággal, nagyravágyással, s telhetetlenséggel megtöltött hólyag.

Nem is csodálkoztott egyik közeli ismerőse sem, midőn nagyhirtelen beledobta magát a Tiszakormány karjaiba, megkezdte elv és erkölcsrontó lapját a Magyar Hirlapot. E lapban oly visszataszító modorban irt előbbi eszményéről Kossuth Lajosról, hogy kormány-párti emberek mondták: „Tövéből kellene kezét levágni a hitványának, ki Kossuth Lajost így rágalmozza.”

Most aztán elérte fénykorát.

A hajdani demagóg, a véres száju, rakoncátlan tollu forradalmár beállott spiciznek, s a „Debreczen” czikkeinek egyes mondatait kikapkodva, azt vastag betűvel szedeti, s így hívja fel reá az ügyesség figyelmét.

Legyen boldog! Rajta is beteljesedett az a mondas, hogy a renegát, az elvtagadó legdühösebb mindig azokra, kikkel együtt har-

osztály érdekében alakították s gyönyörűen virágzott egy évtizedig. Attól fogva hanyatlásnak indult, s ma, anyagi pártolás hiányában feloszlata sáról van szó.

Felmerült ugyan az az eszme is, hogy a polgári kör egyesítetik az új iparos körrel, s „Debreczeni polgári és iparos kör” czim alatt, folytassák együttesen pályáikat.

Megvalljuk, nem sokat lehet bizni e terv életre valóságában. Mert hiszen más a polgár és más az iparosok érdeke, ha szigoruan vesszük az elnevezéseket.

A polgári körnek, különben is ma már nincs értelme. Mert nem találkozási helye a polgároknak, mert nem mozditja elő a polgári osztály közmivédelési érdekét, s nincs semmi magyarázata, hogy miért tartatik fel ez a kör a rendszeren feljára 20-30 tag kedvéért.

A politikai élet hullámzása szétválasztotta a polgárokat. Van független és szabad-elvű kör. Virágoznak is kellően ezek. Minde-nyik alapít könyvtárt, mindenik járát lapokat, mindenikben feltalálhatni a szórakozást, s így még egy másik körbe menni, egészen fölösleges dolog, mert hisz ott is fölmerül néha a politika, s ott is csak azt kapni, a mit a párt-körökben.

Aztán a polgári körnek a berendezése olyan, hogy egyáltalában nem vonz senkit sem. Könyvtára eléggé gazdag, de ezzel nem felel meg ama célzának, mely alapszabályaiban körül van írva.

Tagjai különböző elemekből állanak. Néhány hivatalnok, néhány tanfő, néhány gazda és egy-két iparos. Ezek igaz polgárok és együttesen képezhetnek „polgári kört,” de hisz ez még semmi sem!

Mi a magunk részéről, nem tartjuk egészséges gondolatnak a haladó polgári kör ügyét kapcsolatba hozni az életre támadó iparos körrel; minadkettő érdeke csorbulást szenvedne, s végre is az idő bebizonyítja, hogy a polgári kör elvesztette jelentőségét.

És ez nem szomorú, nem sajnálatos tény. A haladás diadala ez. A polgári kör lelte magát, le kell vele számolni, el kell temetnie. Hogy át fogja-e venni az iparos kör a felszereléseket, mint tárgyakat, ez gazdasági szempontból ajánlatos, de semmi közünk hozzá most.

A polgári kör nem életképes. Fenléte régóta egy pár ügybuzgó embernek köszönhető s csodálatos, hogy epen ezen kiváló egyének vannak mellőzve a kör ügyének intézésénél. Így a múlt év végén egy ügyvéd szerzett legtöbb tagot a körnek, a ki alelnök is volt, s jutalmul nem választották meg, pedig az ő tevékenysége sokat tett, hogy a kör csufosan nem bukott meg.

Ma már egészen fölös dolog arról beszélni, hogy mi okozza a polgári kör halálát: halálát, mert meggyőződésünk, hogy be fogja, mert be kell fejeznie életét, ha holnap nem is, de pár hó múlva.

Mi hát a teendő? Az, hogy mondja ki a polgári kör: anyagi tönkre menve, nem remél a tagdíj fel- emelés által sem virágzást, működését ez év-

Ugyan edes lelکم Tituszkám! minek szóltá olyan korán el magát: Azt ugyan nem tudjuk, hogy az ön hazafisága részese-e jelenleg arányos és méltó jutalomban, de már a szent és tény, hogy nem egyben Geschäftnél. S miután ez a politikai chameleon ép most tartott felolvasást a Bikában e czimmel: „A népszava Isten szava”, halljuk mit tartott akkor a népről. Az 58-ik lapon ezt mondja:

„A nép az, melynek érdeke az ország érdekében áll, s az ország ügyét, melynek talajából él, s melyre egyaránt hat a tájaj termő erejének szaporítása, vagy kizsákmányolása és a politikai időjárás. — Aki egy ország állapotáról meg akar győződni, az ne az ország sorsának intézőit, hanem a népet kérdezze, s csakis ott fog oly feleletre találni, mely után magát tájékozhatja. És tervton járó államférfi az, ki nem a népet, hanem a felsőbb körök hangját veszi irányadóul, azon felsőbb körökét, melynek érdeke a nép érdekével nem mindig összeegyeztethető.”

Furcsa, felelté furcsa, hogy T. ur ma már nem emlékezik arra, hogy tiz év előtt még a nép itéletét kérte ki, s ma már nincs is előtte a nép. Hja! aki az ország sorsa intézőinek konyhamalaczává szegődik, annak bizony bajos oly hurokat pengetni, melyek a nép érdekével egyeznek.

A 67-ik lapon Deák Ferenc jellemzését így végzi: Deák Ferenc volt a nép bite. És e hit cserben hagyta a nemzetet. Nem jöegész ország fel- tétlen bizalmát egy emberre rakni, nem bírja meg, és kiszökik a lóla.

ben befejezi, s az elnökség érintkezék az új iparos körrel, hogy vegye át ingóságait, s a beveendő pénz téssek nem az alapszabályok szerint valamelyik pénzintézetébe, hanem valamely jótékony célra melyről lesz alkalmunk beszélni később.

Mi a múlt emlékei iránt kegyelutesek vagyunk. De oly emléket, melyet szellemi hason nélkül nem lehet értékesíteni, azt elszertjük tenni emlékeknek, s egyéb semmi.

Az iparos körnek van Debreczenben szép jövője. Jó kezek, jó irányt adhatnak felvirágzására. A polgári kör lelte magát, itt nincs helye pusztá kegyelutes intézkedéseknek, mert társadalmi intézmény csak egy bír létjogosultsággal, ha a társadalmi élet igényeit szolgálja. A polgári kör ezt nem teszi, mert nem teheti.

Nincs ereje.

Törvényhozás.

Budapest, február 15. A megyék háztartásáról szóló törvényjavaslatot vette ma tárgyalás alá a képviselőház. Tibád Antal előadó kezdte meg a vitát. Beszéde nyomtatásban már ott fektült minden egyes képviselő előtt, az előadó ugyanis a bizottsági jelentést tanulta be s mondta el. A baloldali padoknál csakhamar észrevettek ezt s tartós derültég közt figyelték meg, hogy mely szóhüen mondja el az előadó a betanult jelentést. Farkas Károly s Somssich Pál a mérsékelt ellenzék részéről szoltak a javaslathoz, hiányosnak találták azt, de általános- ságban elfogadták. A függetlenségi párt szó- nokai: Szederkényi Nándor, Orbán Balazs a megyei önkormányzat szempontjából itelték meg s itelték el a javaslatot, melyet Tisza miniszterelnök kétszer való felszólalás- sal védelmezett. Az ülés vége felé a szónokok már csak üres ház előtt beszéltek, a kormány- párti padokban alig volt ember, üres padok előtt senkinek sem volt kedve beszélni s így a szólasra feliratkozott szónokok, mint Eötvös, Németh Albert, Halasz Géza, Grünwald Bela stb. kitoroltettek magukat s az általános vita váratlanul, az egész ház meglepetésére vé- get ért.

Budapest, febr. 16. A megyék háztartásáról szóló törvény- javaslat részletes tárgyalásával foglalkozott ma a ház. A javaslat szakaszai jobbra változat- lanul fogadtattak el, itt-ott kisebb, inkább stularis módosításokkal. Elénkebb vita a 9. §-nál támadt, hol is Horánszky, Grünwald, Rády Endre és Tisza Kálmán adtak be módosítványokat, melyek közül a miniszterelnök s Horánszkynek egy irályi módosítása elfogadtatott, — ellenben ugyancsak Horánszkynek egy érdemleges mó- dosítványa, melyet a törvényhatósági joggal nem bíró szabad királyi városok érdekében tett, 101 szavazattal 82 ellen mellőztetett. A 12. §-nál Mocsary Lajos a 2., 3. és 4. bekezdések kihagyását javasolta; de a ház fentartá a §-ot változatlanul. — A 13. § Irá- nyának egy módosítványával fogadtatott el, mely szerint ezen szövegből: „További megyei pótdadó kivetése egy általában, valamint egyes törvényhatóságokban csakis a törvényhozás külön felhatalmazása alapján eszközölhető”, kihagyattak eme szavak: „egy általában, valamint.” A 15. §-nál felszólaltak Irányi, ki módo- sitni és Németh Albert és Tisza Kálmán, kik fentartani kívánták a §-t, mely aztán válto- zatlanul el is fogadtatott. — A 16. §-nál Far- kas Károly egy szónak betoldását indítvá- nyozta, mely szerint a belügyminiszter a me-

Most meg azon erősködik a független- ségi elvek Judás apostola, hogy csak bizzunk egy emberben, az egy Tisza Kálmánban. Ha a debreczeni nagy T.-hez hasonló vastag Deák Ferencz sem bírta meg, hogy bírna akkor meg a szinte a debreczeni nagy T.-hez hasonló elvtagadó Tisza Kálmán?

Még egy idézet Fölvölgyi könyvéből. Ez- zel az idéssel feladja az utolsó kenetet egy magára, mint a hitét és zászlóját elhagyott hajdani baloldali vezérre és pártjára. A kiegyezés megkötéséről a 70-ik lapon ezeket írja: „Amit tehát a történelem se fog soha igazolni az: hogy amit a minisztereké lett vezérkinyezük a kiegyezés előtt felelt, és betegségeknek tartottak, azt a kiegye- zés után elkerülhetetlen szükségemmel nyilatkoztatták ki, s mint ilyeneket, — a nemzet képviselőinek, azon nem- zet képviselőinek, mely nemzet képviselőit épen ezen betegségek megszűntése tekintetéből választotta, — megartani javasolták.”

Igy van Fölvölgyi ur, így van Tisza ur is! S az ő eljárásukhoz csak azért nem kell magyarázat, mert az ily eljárást a történelem előtt igazolni nem lehet soha. Annnyira nem, hogy nálunknál civilizál- tabb államokban az ilyen Fölvölgyi-fajta embe- reket már régen kitömették volna szalmával, hogy az utókor részére elrettentő példái muzeumba helyezték, a civilizáltatlan Kinában pedig dobra huzták volna a bőrt, hogy holta után is adjon hangot.

S nálunk? Nálunk? Hát még hallgatói is akadnak, ha itt a Bikában az erkölcsről, a hazafisá- gól, a tisztességről, az elvszilárdságról felolva- sást tart.

Viszontlátásra kedves Tituszká! A legkö- zelebbi tiz év leteltével már hihetőleg Becs- ből irhatja czikkjeit. Oda is ember kell, s Lu- dasy Gancz Mór már öregszik. Az se szégyenli

gyeknek „tudomásul” küldi meg a kimutatá- sokat. Lázár Ádám is módosítványt adott be. — A §§. végig változatlanul elfogadtattak. Holnap 11 órakor ülés, hétfőn pausa. Elnök előterjesztésére a legközelebbi napirend tár- gyai megállapítván, az ülés véget ért.

Sziniügyi érdekeink.

Debreczen, febr. 16. VIII. Szintársulatunk jelenlegi tagjai. Latabár Kálmán.

Operette-bufo, — salon — bonvivant. — A szinpad gyermeke testestől lelkestől. — Ellehetne rá danolni: „nem anyától lettél, szin- padon termettél, virágvasárnapján — szerződve született!” Igazi ősrégi színész-család. Az apja színigazgató volt, még pedig a jobbik közül, ő maga színművész a legjavából — a kis fiából meg már bizonyosan szin- műirő lesz, s hogy nem a legrosszabb da- rabokat fogja — a kis Latabárka megírni — a Rákossy Jenő elrettentő példái után za- badjon remélnünk.

De ne beszéljünk itt, se az első se az utolsó (:) Latabárról, hanem a közép s ő- ről. — Immedió veritas! — Az egyetlen tag a tarsulatnál, ki per te van az igazgatóval s azért még sem földighajló alászolgálja neki. Ellenkezöleg, talán még erre hallgat Krecsá- nyi leginkább. — De van is rá oka. Mert La- tabár Kálmán — fiatalága daczára is — be- végzett rutinint vizsgát, mikor mások még csak készülvé készülöttek a felvételi cenzu- rára. — Nincs nála az operetteknek buzgóbb apostola, s előszeretettel cultiválja; hanem aztán mint szereplőnek is rendszeren neki jut ki az oroszlaureusz.

A mit hajdanta Vizváry, Egdud Sz. Né- meth, Szathmáry Árpád és Foltéaytól külön- külön láttunk, azt ez az élvezetek nagy me- stere egy maga eljátsza mind. — Bobes Király, Pál herceg Izet pasha, Francois kapitány a Tiszt urakban (utól érhetlen alakítása) bár Vander Puff a Kisasszony felesé- gében, a fogházfelügyelő a „Böregében” Ko- zák Manó Mukányiban s ki tudná elsorozni még hány kitűnő darabban adja az első sze- repeket, a legnagyobb kedv és eleganciával, fiuom comicai érrel, soha sem stüdyvén a kar- zati publikum kegyeinek vadászataig; — csak is abban tuloz némeleg, hogy van reá szükség vagy nincs, mindig rutná torzítja külömben nem nagyon rut — arczát, a mi gyakran viz- szásan tünik fel — s nem illik bele szerepbe. — Egyebkent szinpadi otthonossága legenda- szerű; a karmesterrel, a sugóval, a coullissán között leskelődő rendező és ügyelővel úgy tud traficalni — hogy azok minden — a kö- zönség azonban semmit sem vesz észre. Csak a souffiták közé ne küldjék fel soha; oda nem kíván fglszállani, még ha tüzes sárkányt adnak is alá; a magasabb régiók iránt horror natu- rális-a van. — De nem csak az operet- tek képezik az ő tehetségének egyedüli os- kolóját.

A „school for scandala” a mint egy erényes főrangú hölgy a Kódok hazájából, az operette — a francia nemzetnek emez elidegeníthetlen tulajdonát gunyos lené- zéssel nevezé, csak arra való, hogy végképen elomptolja a nemesebb iránti érzéket és fogé- konyságot még az ártatlan keblekben is. — Ez nem igaz. — Legalább mi ránk magya- rokra nem alkalmazható. — Mi tudunk határt tartani az élvezetekben; habár a borítaltól jobban lerészegyünk is, mint a francia az ő pezsgójétől, — de ennek más a bibéje. — Ha kikopik az operettekől — a leg- kitűnőbb tarsalgási színészé alakul át; a fa-

a mesterségét; de meg hát uram isten, a hó- hér sem halhat meg éhen; annak is élni kell.

Az örültek törvénye.

— Franciaából. — A szomorú botrány, mely a clermonti örültek házában előfordult, a mult heti ország- gyűlésen interpellációra szolgáltatott okot. De- velle allami altitkar, azt válaszolt, hogy az örültek közigazgatási szervezete koránsem a legjobb. Egy bizottság ép most teszi meg je- lentését: A kérdés agyon lesz hallgatva. De a becsületes jó érzés megköveteli azt, mint dur- va nyelven — új örültek törvényének nevez.

A francia rendszernek az örültekre vo- natkozólag alkotott törvénye utalatos törvény. Ez ma a legveszedelmesebb törvény az egyéni szabadság ellen. Hogy ez az 1838. június 30-iki törvény nem okozott több botrányt, azért történt, mert megkönnyítte a hivatalos vagy ma- badság ellen!

E törvényt minden becsületes embernek ismernie kell, annyival is inkább, mert az ab- ból kifolyó veszély egyre nő korunk zürzava- rával. A veszély nyilvánvaló, ha meggondoljuk hogy oly napra virradhatunk, melyen ez a tör- vény eszközt szolgáltatna a zsarnok fejtel- ség kezébe, egy oly hatóság egyedüli ellenör- zése alatt, a melynek szolgálai megvesztegethető.

Nem szeretem többé, mint ezelőtt régen a nagyon régezt tanulmányokat. Lefestém itt az örültek házát. Nem térek erre többé vissza. Az én tollam nem szeret, mint a szalunka, miúdig csak egy helyen repdesni.

tal szeleburdikát, — rácsesoló fertálmágnást, — a Baron von Habenichts-ek, a szájhós Pop- radiakat, — a méltóságtejes hódító Vilmost a Stomffay Családban, — Kozák Manót és Bankó Bényt igen helyes felfogással személyesíti. — S ha e szerepkörben n játéka kitűnő, szorgalma és szereptudása jeles, akkor öltözékei és maszkija legalább is dicséretes osztályzatot ér- demelnek. — Ilyen derék végzett diákok pe- dig nem szokás a collégiumból elbocsájtani, legfeljebb legátóba küldjük, aztán megteszük esküdtáidnak vagy contrascribának.

Latabár is felesküdtött már jövőre a Kre- csányi collegiumába, elmegye vele supplikálni is — csak azt nem tudja még — hová? Vezérelje isten szerencsével, hozza is vissza mielőbb, mindig szivesen látjuk Ilium falai között!

Külföldi dolgok.

A Duna értekezlet ma fejezte be tanács- közásait. Kedden aláírják a jegyzőkönyvet.

Franciaországban a válság még tart. A miniszteriumot nehezen lehet meg- alakítani. Grévy ma értekezik Say és Vadding- tonnal.

Napoleon Jeromos hg. uja b b k i á l t - v á n y t bocsátott ki, melyet a „Times” köze is tesz. A herceg proklamálja ebben kibékü- sét Eugenia volt császárnéval, ki elismeri őt most a Napoleonidák fejének. Látogatása ma- gán természetű volt ugyan a császárnénál, s ez Angliában tartózkodása alatt lemondott a politikáról: mégis sikert kíván a császárné Jeromos nerczégnek. Erre következnek az ál- talános népszavazásra, a Napoleonidák jogaira és a párt egységére vonatkozó ismeretes fra- zisok. — Ha számúzetnek a Napoleonok, Vik- tor hg. az olasz hadseregbe lép és Jeromos hg Londonba megy lakni.

UJDONSÁGOK.

* A ref. egyháztanács holnap dél- előtt 10 órakor közgyűlést tart. Tárgyak: a lelkesválasztási kijelölő bi- zottságba három tag választása; bizott- ságok megalakítása; s több fo- lyó ügy.

* Papi eljárás. A debreczeni közkörház- ból temették Kerekes Juliánát és Szlavik Györgyöt. Mindkettőért külön megfizettek a papnak. Külön-külön 1 frt 26 krt. A halot- tak a római kuth. egyházhöz tartoztak. A te- metésre csak egy pap jelent ment, s mindkét halott körül ez tette a szolgálatot. Ez még nem lett volna oly nagy baj. De Kerekes Ju- liánna atyja megkérte a kath. papot, hogy a halottakat Széchényi-utczán vigyék fel, a hol jobb az ut. A pap megtagadta e kérelmet, s elhagyván a kántorral együtt a temetési me- netet, kádas-utczán ment fel a pap jelmez- ruhában. Csak a kath. templom előtt várták be aztán a gyászmenetet. A botrány oly nagy volt, hogy a tisztelező urnak rendőri-felügye- let kellett. E héten ujra ismételtetett e va- lóban gázos jelenet. S ezek az urak hirde- tik a Krisztus vallását, s a felebaráti szeretett eszméjét!

* Az alföldi takarékpénztár holnap dél- előtt tartja közgyűlést, melyre figyelemzetjük a részvényeseket.

* Köszönet. Megboldogult edes atyánk, néhai GYULAI JOZSEF végtisztességetele alkalmából nem mulaszthatjuk el, hogy mind- azok, kik a család mely fájdalmát becses rész- vétökkel egyhíteni, elviselhetőbbé tenni igye-

A clermonti ügy nem esemény. Rendes- tünemény az. A felügyelők és felügyelőnk a legrosszabb teremtesek a világon, holott a leg- jobbaknak kellene lenniök. Fizetésük az egész Franciaországban a legslányabb, holott a leg- jobbnak kellene lennie.

Tudjuk, hogy az örültség ragályos. Lát- tam három régi vallásos felügyelőnőt örültek. Ismerik-e önök azon orvos esetét, akit örülési rohamok szálltak meg? Mikor visszatérték Franciaországba, a fiatal ember meggyógyult, — és az orvos megörült!

A felügyelői szolgálatot nyomorultul fi- zetik, — 25 frank havonként . . . ez a leg- több. Pedig ez a szolgálat nagyon kinos, na- gyon veszélyes.

Csak oly vallásos asszonyból lehet az örülteknél jó felvigyázónő, aki a keresztbe bolondult bele. Szerencsétlenségre mégis, a társadalmi forradalom, amely hogy a fészket elophassa, elütze a vallásos nevelőnőt, ma a vallásos felügyelőnőt kergeti el az örültektől.

Az új törvénynek tehát fel kellene emel- ni a fizetésüket.

Akkor aztán nem oly felügyelői lennének az örülteknek, akik még kocsinak sem jók, — és nem oly felügyelőnők, akikre még ha- risnya foltozást sem mernénk bízni!

Jegyezzük meg, hogy e felügyelőket és felügyelőnőket lehetetlen ellenőrizni. A felügye- lő éjjel nappal egyedül van egy czellában a a süket falak közt, az Istennel és az örülte- l . . . mind a — ketten némák!!

Az 1883. jun. 30-iki törvény ez élul tüzte ki, hogy az örülteknek az örültek házába való feltételét, megkönnyíti.

(Vége. köv.)

kezték. A nagy- tulet s- gadja u- czen, 18- ladjá. * Dénes or- gyei hat- gyalatik- főispánja- mándyt, Szombath- s ált. Békási ké- * Ké- nepélyét, ról Vad- körben e- kedves u- áldás a- * Sz- kerületi o- sskunban * M- kereskede- féle, s mo- zát vette- teszi át a- szerződés- kamarai g- * Zo- szinpadunk- ez, Liszt- a nem épe- tapsokkal- művészeti- zottsággal- E fiatal- jövő van. * Bek- ment kedve- tisztességé- valamint a- kért, halás- 1883. febr. * A b- körében e- Károly a m- a szellem- Sárköz i- dás szívszo- * Szin- ból olvastuk- Sándor az- szerződtek- lottuk, továb- nak. — Fo- jutalomjátéka- „Fokról- meg az Erd- lesz; előadó- szimn; előr- zottra a köze- márdik jute- „Kárhoza- A bonyi Gy- szinre kerül- * A to- t. olvasóink- tom bolaj- termében 87- reményte- ki. A két tom- három vig- gyal, egy-eg- neivel fog a- táncz kezdőd- * Ismét h- közönség műz- nevű kesnyel- mében bemu- melyekben a- sége is gyönyö- ges mulatságo- mindenkorra- meg látszik, ne- nem törődik az- mint tegnap is- előadások, s ne- rányos komedi- meztettek. * Hajdum- noki állásokra- várható. Mint- tal betöltés- rozni. Ki lesz a- miniszter titka- * Angyal o- mekek halálözse- ben fordul elő- dajkák elleni ren- intézkedést igen- hogy a február- letett 7 törvény- idő alatt 5 megha- * Köszönet- vétért, melyet ba- é. közönség feled- retett jó ferjem- létségességételle- lességemmel tette- sietőknek a maga- konság nevében, fakadó igaz kösz- tetlen marad mie- részvét! Debrecz- szóló család neve- születtét Papp Z- * Gyakornok- czius hóval új h- gyeknél az ugyne- nokok számára. E- nek javadalmazva- jogvégtét egyének

résesoló fertalmánást, abenichts-ek, a szájhós Pop...

di dolgok. zlet na fejezte be tanács...

ban a v á l s á g meg tart...

os hg. u j a b b k i á l t...

AGOK.

tanács holnap del... z g y ü l é s t tart...

debreczeni közkórház... Juliánát és Szlavik...

penztár holnap del... z g y ü l é s t tart...

ogult édes atyjánk... végtisztességtelje...

n esemény. Rendes... és felügyelőnk a...

ség ragályos. Lát... felügyelőnk a...

zonyból lehet az... a keresztszob...

ly hogy a fészket... nevelőnk, ma a...

ügyelői lennének... fókának sem jők,

örvény cz élul... lteknek az...

keztek, legforróbb köszönetüket nyilvánítjuk. A nagytiszt lelkes s tanárikar, a tanítóte...

* Sajtóper és párbaj. P á z m á n d i Dénes országgyűlési képviselő ellen a vasme...

* Kézfogó. Ma este tartja eljegyzési ünnepe...

* Meghazasodott a debreczeni ipar-s kereskedelmi kamara. A hatvanöt éves Fényes...

* Zongoraművész lépett föl tegnap este szinpadunkon, a mint jeleztük is. Weisz József...

* Beküldetett. A folyó hó 13-án végbe ment kedves testvérünk, Dospoly István vég...

* A boldogság útja. Városunk társadalmi körében előnyösen ismert ifju B é s z l e r...

* Színházi hírek. Egyik nagyváradi lapból olvastuk, hogy Latabár Kálmán és Somló...

* A tombola-estélyt illetőleg kívánjuk f. olvasóinkat újból figyelmeztetni, hogy a mai...

* Ismét komédiások rojtják a debreczeni közönség műléseit. Ma este valami Stenley...

* Hajduemegyéni szervezett joggyakor-noki állásokra a kinevezések már a tavaszon...

* Angyal csinálás. A törvénytelen gyermekek halálózása városunkban oly nagy mérvben...

* Köszönetnyilvánítás. Azon kiváló részvétért, melyet barátaink, ismerőseink és a n. é. közönség felelhetetlen kedves halottunk, szert...

* Gyakornokok a közigazgatásnál. Már-czius hóval új hivatalok létesítettek a megyéknél az ugynevezett közigazgatási gyakor-nokok számára.

* Dohány mag. Valódi Galóczi féle 82-ki termésű muskulyi dohány-mag kapható Mendelovits Lajos tőzsdéjében felelősség mellett.

* Születések és halálozások. Debreczen város területén február 4-től 10-ig terjedő 33 Eszerint a születések kettővel mutak felül a halálozások számát.

* A föld népessége. Európának a leg-újabb összeállítások szerint 327.743.400, Afrikának 205. 823, 260, Ázsiának 795.591.000. Amerikának 100.415.400, Ausztráliának a szigetekkel együtt 4.232.000, lakosa van. Az egész föld lakossága e szerint 1434 millió-rug.

merült nézetek tisztázása tekintetéből azonban, a belügyminiszter kijelentette a napokban, hogy pályázhatnak arra oly egyének is, kik jogvé-

* Még egy zongora-hangverseny. Weisz József zongoraművész, ki tegnap este színházunkban kiváló sikerrel mutatta be művészetét, több oldalról jött felhívás következtében...

* Vidéki színház. D ö m j é n R ó z a k. a színházunk volt jeles tagja, közelebb Szabad kán fog vendégszerepelni. Ger ö f i szabadkai színházgató a nyáron körútra indul társulattal, Belgrádban is fognak játszani.

* Férj és nő. X. magasarangu miniszteri hivatalnok mindenféle jótékony egyetnek bizottsági tagja s ennelfogva sokat nincs odahaza. Nejének aztán a család apró reménysejével kell az időt töltöni. A férj mindinkább belemerül a bizottságokba, néha éjféltűnig is. Egyszer lakást kellett változtatni. A férj a neje nyakába szőza az új szállás keresését...

* Csillagok. Az ógyallai csillagvizsgáló intézetet Budapestre fogják áthelyezni.

* Uj opera. Schauer Ferenc, a nemzeti színház tagja, s az „Atala” szerzője, új operát ír „Abencerrage” cz. alatt.

* Ismét árvíz pusztít Amerikában. Luisville város nagy része romba dől, s 8000-en földel nélkül maradtak. Az eső folyvást esik.

* A korcsolyázó-egylet jegypályáján holnap délután, ha az idő kedvező lesz, a cs. k. 39 ik ezred zenekara fogja szórakoztatni a közönséget.

* Balogh Jósika, a 4 és fél éves hirnves cimbalom holnap este fogja szinpadunkon bemutatni művészetét a debreczeni közönségnek. A kis művész már a koburgi herczeg előtt is játszott a műsort a szinpad közli.

* E. Kovács Gyula, a kolozsvári nemzeti színház tagja, kitől nem rég közöltünk egy szép költeményt, — a szerdai vonattal érkezik városunkba, s csütörtökön lép fel Othellóban.

* Színházunknál a „Kertész leány” című héceocq hirnves operetéjére nagyban folynak az előkészületek s lehetőleg meg Kovács Gyula vendégszereplése alatt elő fog adni.

* Örültek. Budapestén a tegnapi napon három nő örült meg, azonkívül Veszprémből is szállítottak fel egy járásbírósi hivatalnokot.

* Katonai felolvasások. A helyben állomásozó katonatisztok minden pénteken este, mint már irtuk, katonai tárgyu felolvasásokat rendez a váróháza kis tanácstermében. A tegnapi megartott felolvasás igen látogatott volt.

* Vendégszerepleni megy közelebből szinpadunkunkra meg a z y Evelin k. a szülőföldére Szekesfehervárra, a hol szives és tüntető fogadtatásra megtétettek az előkészületek.

* Dohány mag. Valódi Galóczi féle 82-ki termésű muskulyi dohány-mag kapható Mendelovits Lajos tőzsdéjében felelősség mellett.

* Születések és halálozások. Debreczen város területén február 4-től 10-ig terjedő 33 Eszerint a születések kettővel mutak felül a halálozások számát.

* A föld népessége. Európának a leg-újabb összeállítások szerint 327.743.400, Afrikának 205. 823, 260, Ázsiának 795.591.000. Amerikának 100.415.400, Ausztráliának a szigetekkel együtt 4.232.000, lakosa van. Az egész föld lakossága e szerint 1434 millió-rug.

* Az áldozatkészség. Szalay József lelki-ház építkezéseire gyűjtött febr. 7-én Filőpszálláson 61 frt 45 krt, febr. 8-án Solton 74 frt 40 krt, febr. 9-én Apostagon, hol az első „Dunavidéki takarekpenztár” adott 10 frtot s a közseg egy frtot, febr. 11-én Dunapatajon 177 frt 89 krt, febr. 12-én Ordason 35 frt 38 krt, febr. 13-án Uszódon 79 frt 66 krt. Ezenkívül több takarekpenztár megemlékezett a nagy-beckerek magyar ref. egyházról, vezette az azon hazafias intenciótól, hogy „azok ott el ne rácsodjanak.” Mely nemes adomá-

nyokról, valamint az ezután Vattay Miklós gondnokhoz érkezett, vagy a lelkésznek átadott adományokról a lelkésznek husvét ünnepe-re való hazaérkezése után, nyilvános nyugtázás s köszönet fog tétetni.

* A gyalogsági katonák ma korán reggel zeneszó mellett nagyobb menetgyakorlatra indultak. Ugy hallottuk, hogy egész Derecskéig mennek.

* Aggodalom. A már sokszor megénekelt czeplédtűzai kutbódéből sajtáságos hangok hallatszanak ki. Az ott lakó polgárok nagyon megijedtek, hogy vagy a kutat assák s még kész talál lenni vagy husz év mulva, vagy bontják a kedves és szép — bódét. Megnyugtató tudatjuk, hogy csak kutfuró szerzősok javítottak s nincs rá eset, hogy e bódé elbontassék. A czeplédtűzai polgárok bizonynyal nagyon fognak örülni ez örömhírnek.

* Hullalátogatás. Nagy-Kikindán egy, a mult ősszel eltemetett egyen sirtját feltörte találtak. Sem hullaszonkítás, sem rablás nem történt, csak a bejáratnál találtak lutriszámoket. Sejtik, hogy a hullalátogatás babonából történt.

Debreczeni színház. (Szi.) Souppé Ferenc méltán igen kedvelt operetteje „Fatinicza”, csütörtökön este nagy közönséget vonzott a színházba. Sajnos, hogy a legédesebb nézőtársunk el. A czim szerepét V a d n a i Vilma k. a. énekelte, hogy a 2-ik felvonásban oly hamisan próbált ross néven sem vesszük. Hanem azt már meg kívánjuk jegezni, hogy a 3-ik felvonásbeli indulónak oly kevéssé sok a — szabadságból. Mi a k. a. tehat-sígtó nagyra becsüljük, kedves egyéniségének hódolunk, de több komolyságot kérünk egy ily vezetes k. a. énekelte. A játszás alatt elírt könyveket betud-juk — az igazgatónak. — Cs a t á r Kancsóffján jolt multunk. — Hát ilyen is lehet — Debreczenben? méltó társa volt E r c z y. — Az egész előadás alatta állott a középszertűes színvonalának.

CSARNOK.

„Lejárt a harc, ül a vihar” (Vége.) Tizen négy évre 52. Grummer Antal.

Tizen hat évre. 53. Simonfi József. 54. Kossuth Sándor. 55. Likó János. 56. Molnar József. 57. Hegyesi Sándor. 58. Vevera Manó. 59. Szabó Nándor.

Tizen nyolc évre. 60. Rapáns Dániel ezredes. T-Füred mellett gazdálkodik. v. 61. Meszlényi Ödön, ezredes v. 62. Liptai Ferenc, ezredes v. 63. Szebulics István, ezredes v. 64. Rohonczy Lipót, ezredes v. 65. Valdberg Károly, ezredes v. 66. Leitner Nándor, ezredes v. 67. Czintalo Antal, ezredes szenevedélyes sakkos v. 68. Kókényesi László, ezredes v. 69. Bersenyi Lenárt, ezredes fogolytársai lefestésével, ugy szorgalommal foglalkozott v. 70. Mezei Károly, ezredes honvéd egyleti elnök N-Váradon, végre biztosítási hivatalnok Debreczenben v. 71. Dipold Antal, ezredes v. 72. Dereci Mihály, ezredes v. 73. Horváth János, ezredes, pesti honvéd egylet elnöke v. 74. Mesterházi István, ezredes v. 75. Sztamári Mihály ezredes, a pesti nemzeti lov-arda igazgatója v. 76. Máriási János, ezredes, a kassai honvéd kerület parancsnoka v. 77. Czéllik Ede ezredes, a budai honvédkerület parancsnoka v. 78. Psotta Mórícz tüzér ezredes v. 79. Luerlonde Ferdinánd, ezredes v. 80. Nagy Jenő, ezredes v. 81. Tóth Ágoston a forradalom végnapjaiban kinevezett tábornok, a deli és erdélyi hadjáratokról ismert hős, folytonosan tanulmányozott v.

Az olmetzi magyar várfogyók összes száma tehát 1852. május 27-ig volt. Magyarok: polgáriak 57 — katonák 81. Összesen 138.

A magyarokon kívül idegen nemzetünk 15, kik közt legnevezetesebb volt Bahunin a híres orosz forradalmár, ki a többi foglyoktól külön őriztetett éjjel nappal két ór állt szobájában, rajta kere-ztben két vas. Kiadatván Oroszországnak az olombányákba hurcoltatott, honnan csudalatos módon Kamcsatkán át elszökött és szerencsésen megmenekült.

Hallomás után irhatom, hogy 1852 után, mikor a polgári egyének onnan Józsefstadthba szállítottak, még vitettek államfogyók Ol-mbüben, a többek közt az öreg Boczkó Dániel Gálfi Róza Török tanár neje, később Ther-zienstadti fogoly.

Jegyzeteim és tudomásom szerint e 138 tekintélyes számból elhunytak ez időig: Gál Tádé, 2. Szabó Alajos, 3. Zorkóczy László, 4. Gallász Ignác, 5. Klacsányi Pál, 6. Éva Ferencz, 7. Lehoczki János, 8. Fratricz Lőrincz, 9. Brunó Tamás, 10. Hatzel Márton, 11. Der-laki László, 12. Szekeres György a fogságban, 13. János Lajos, 14. Rémai Károly, 15. Am-brós János, 16. Jakab Mihály N-Váradon, 17. Moga János, 18. Cserei Ignác, 19. Hrabovszki János a katonai laktanyán halt meg Olmützben, 20. Petrovics András, 21. Paulovics Imre, 22. Szente Pál, 23. Ábrahám Károly, 24. Lez-sák Lajos, 25. Ruzicska Péter, 26. Dikessi Mihály, 27. Ujvári István, 28. Zikó János, 29. Leitner Nándor, 30. Mezei Károly Debreczenben, 31. Mesterházi István, 32. Szabó Nándor az olmüci fogságban, 33. Dipold Antal Gesz-ten, 34. Pereci Mihály, szerencsétlen feldülés következtében N-Váradon, 35. Sztamári Mi-hály Pesten, 36. Czillik Ede Budapestén, 37. Psotta Mórícz híres tüzér ezredes, remény- vesztve hazánk jövőjéről egy budai honvéd siron vetett végt bajnok életének Budán, 38. Mirce Ferencz, 39. Nagy Jenő Budapestén, 40. Pukli János fűrés alkalmazója a Marosba fult Csanádon, 41. Luerlande Nándor Pozsony-ban, 42. Sebesi Kálmán Csornán.

Hogy a 138 számból sokkal többen huny-tak el, mint az itt feljegyzettek, következte-m abból, mert már akkor is sok nagyobb-koruk voltak közöttök, de mivel sem lapok-ból, sem baráti kézből bizonyost nem tudok életök úgy haláluk felől, feltevére nem kí-vántam közleni.

Kívánatos volna hazai történeti szem-pontból is, hogy e gyász névsort egészíteniék ki azok, kik fogolytársaink valamelyike halál-ról tudomással bírnak. Egyszermind közle-nék lapok utján azok neveit is kik a fogoly-névsorból történetesen hiányzanak. A történeti igazság ezt igényli, és megvárja hazánkfiáról.

Mi pedig, kiket megtogva bár, még meg-kímelt a halál, vajjon szoríthatunk e jobbat, még egyszer, mielőtt követnénk a sirba boldo-gult társainkat!

Keszi Hajdu Lajos. GAZDASÁG. IPAR, KERESKEDELEM. Takarmánytermelés. III.

A legkedvezőbb keverék tehát 4 rész búkköny s 1 rész zab. — Nem szabad szem-elől téveszteni azt sem, hogy a búkkönynek is, mint minden más takarmány növények ér-teke — nagyban befolyásolják a kellő idő-ben letakarítástól s az ekkor uralgó időjárás viszonyokról; azért a kaszálás akkor eszkö-zendő, midőn a növény általános virágzásnak indul; addig várni, míg a hüvelyek mutatko-znak nagy hiba s a gazda elhetetlenségének bizonyítványa. Ezt ugyan némelyek azzal in-dokoják, hogy egy a mennyiség nagyobb les-z, a mi hamis okoskodás, mert a mennyiség szaporulat a minőség rovására történik s az okoskodás káros hatását a buza vetés nem si-kerültével, a gazda zsebe érzi meg.

A takarmány búkköny vetése sürűn tör-ténjék, hectáronként 160 kgrm azaz 2 hirt, gyengébb földéken 200 kgr. vagy 2.50 hirt alkalmazván; gépvetésnél a nagy mennyiség egy negyeddél kevesebb lehet. — Mindenkor ajánlhatosabb — ha csak kivethető — kerülni a gazdának a magkereskedőt, mert jobb és olcsóbb magra tehetünk szert, ha azt magunk, házilag állítjuk elő. A magtermelésre szánt talajt nem szabad megrágyázni, mert ez esetben kevesebb magot s több levetémmel alkart-részt kapunk. Lektaszálással különösen ügyel-jünk arra, hogy a hüvelyekből a mag ki ne peregjen; az az, a kaszálást akkor kell kez-detni, midőn a magvak még csak barnulni kezdenek. Ha a növény többi zöld is, az nem baj; mert a búkkönynél után éres történik. A magbúkköny után nem ajánlatos buzát vetni, miután a talaj rövid időközben már magter-melésre felhasználható, — ajánlatos a tarlót rögtön leforgatni s következő veteményül ta-vaszai árpat alkalmazni.

Visszátérve az ugartartás szükségtele-nységére, hivatkozni kell a tapasztalatra a ki-sérletre, mely ez irányban eszközöltött Össz-szehasonlító kísérletek alapján ki van mutatva az, hogy fekete ugart után páronkint buza 17.20 klr. tak. búkköny után pedig 17.31 klr. termett, tehát a búkköny nem gyengítette a földet, s rozás befolyást nem gyakorolt a buza termékére.

Tehát legyen vége az ugarolásnak, ves-sük be az ugart zöld takarmánnyal; termel-jünk sok és jó takarmányt, hogy sok marhát tarthassunk és ezen sok marhát jól tarthas-suk; ekkor kezeink közt lesz azon mozgató erő, mely a talaj erejének fenntartása, a gazda kincses ládjának gyarapodása s az ál-talános jólét érzetében nyilvánul.

Szobonya Bertalan. — Színház. Holnap, vasárnap a debreczeni színházban Márkus Etel k. a. utolsó felleptéül adatik a „Szigetvári vertanuk”, Jókai Mór szomorújátéka. Hétfőn először a „Kis szorakozott” vígjáték kerül színpa-ra.

Szerkesztői posta. — Budapestre. A küldött „beszéd” elkéve érke-zett, ő tőle valamit küldhetél. Kérd meg mindnyájunk nevében. — Holdas éj. Közlére vár.

Felelős szerkesztő: HENTALLER LAJOS. Kiadó tulajdonos: KUTASI IMRE.

NYILT-TÉR. Mi alóirt debreczeni pincczerek, Barnai Adolf egyleti segédjegyzőnek és alulirt társainak a 33-dik számu „Debreczeni Ellenör”-ben megjelent nyilatkozatára csak annyit válaszolunk, hogy a 33-dik számu nyilatkozatban alulirt urak nem lettek felhiva arra, hogy a nagy közönség előtt a helybeli pincczerek pártfogásuk alá vegyék és mi alulirtakk ki-jelentjük, hogy Barnai Adolf ural és alulirt társaival további polemia nem bocsátokunk.

Pollák Henrich, Sinkmayr János, Major Gyula, Frank Adolf, Mayer Károly, Gottlieb Antal, Werner Sándor, Pattermann Fer.

Tudomásul. A főmeltóság Schönborn-Buchheim Ervin gróf munkácsi és szent-miklósi uradalmi igazgatóságai ezennel köztudomásra hozza, miszerint a solyvai, polenai, szolocsinal, (Luh) Erzsébet-forrás) poszkai és paulvai uradalmi ásványviz forrásainak bérlete, 1883. évi január 1-ső napjától, nyiregházi Marsalkó Károly ur kezébe ment által és hogy a vizek töltö-getése uradalmi közegek ellenőrzése mellett már is kezdetét vette.

Munkács, 1883. január hóban. Günther A. L. uradalmi igazgató.

